

KÚRIA

Bfv.I.84/2015/9.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év április hó 28. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A közérdekű üzem működésének megzavarása büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben **az I. rendű** terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Pécsi Járásbíróság 10.B.1978/2010/77. számú, valamint a Pécsi Törvényszék 3.Bf.336/2013/10. számú ítéletét **az I. rendű** terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Pécsi Járásbíróság a 2013. május 2. napján kihirdetett 10.B.1978/2010/77. számú ítéletével **az I. rendű** terheltet bűnösnek mondta ki társtettességben, folytatólagosan elkövetett közérdekű üzem megzavarásának büntetében [1978. évi IV. törvény 260. § (1) bekezdés, (2) bekezdés], társtettességben, folytatólagosan elkövetett lopás büntetében [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) és d) pont, (5) bekezdés b) pont] és társtettességben elkövetett lopás büntetében [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) és d) pont, (4) bekezdés b/1. pont]. Ezért őt halmazati büntetésül három év hat hónap börtönbüntetésre és a közügyektől négy év eltiltásra ítélte azzal, hogy a kiszabott szabadságvesztés fele részét négy év próbaidőre felfüggesztette. Az I. rendű terhelttel szemben 649.040,-Ft vagyonekőbzást rendelt el. A bíróság rendelkezett a járulékos kérdésekről is.

A kétirányú fellebbezések folytán másodfokon eljáró Pécsi Törvényszék a 2014. október 10. napján jogerős 3.Bf.336/2013/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta: **az** I. rendű terhelt közbiztonság elleni cselekményét a Btk. 323. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (2) bekezdés a) pontja szerint, a vagyon elleni cselekményeket a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző - és a (2) bekezdés bb) pontjára figyelemmel - a (4) bekezdés b) pont I. fordulata szerint, és 1 rendbeli a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző - és a (2) bekezdés bb) pontjára figyelemmel - a (3) bekezdés ba) pontja szerint minősítette. Az I. rendű terhelt büntetését két év hat hónap - börtönben végrehajtandó - szabadságvesztésre és három év közügyektől eltiltásra enyhítette azzal, hogy az I. rendű terhelt a büntetés 2/3-ad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Mellőzte a szabadságvesztés fele részének felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést. A vagyonelkobzással, a bűnjelekkel, és a bűnügyi költséggel kapcsolatos rendelkezéseket hatályon kívül helyezte, és ebben a körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét **az** I. rendű terheltre vonatkozóan helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen **az** I. rendű terhelt védője a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjára hivatkozással terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, amelyben a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezését, és az első fokon eljáró bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

Álláspontja szerint az eljáró bíróságok tévesen alkalmazták a Btk. 2. § (2) bekezdését, ezért törvénysértően minősítették a terhelt cselekményeit. Az 1978. évi IV. törvény (rég. Btk.) 260. § (2) bekezdés szerint a csoportos elkövetés nem, csupán a bűnszövetség a minősítő körülmény. Különösen nagy vagyoni hátrány [(3) bekezdés] hiányában a közbiztonság elleni bűncselekmények esetén a büntetés felső határa nem lehetne több öt évnél.

Mindemellett vitatta - az áramkiesések időtartamára vonatkozóan - azt a megállapítást, hogy a tényállás 14. pontjában írt cselekmény minősül az elkövetett magatartások közül a legsúlyosabb rész-cselekménynek.

A vagyon elleni bűncselekményeket illetően a bíróságok tévesen jelölték meg a Btk. 370. § (2) bekezdés bb) pontját, tekintettel arra, hogy az a közveszély színhelyén való elkövetést rendeli súlyosabban büntetni, ami ily módon minősítésbeli tévedés. Álláspontja szerint az elkövetési érték nagyságát egyetlen konkrét bizonyíték sem támasztotta alá. Az 1-15. tényállási pontok esetében ezért csupán az a feltételezés fogadható el, hogy az I. rendű terhelt a lopási cselekményeit folytatólagosan, szabálysértési értékre, és üzletszerűen követte el. Ezért a terhelt felelőssége az

1978. évi IV. törvény 260. § (1) bekezdésébe ütköző folytatólagosan elkövetett közérdekű üzem megzavarásának büntette, 14 rendbeli folytatólagosan elkövetett és az új Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (2) bekezdés bc) pontja szerint minősülő lopás vétsége, és 1 rendbeli, az új Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bc) pontja szerint minősülő lopás vétsége miatt állapítható meg, erre tekintettel a halmazati büntetés középértéke három és fél év lehet.

Végezetül hivatkozott arra is, hogy az I. rendű terhelt bűnösségének megállapítása a közérdekű üzem megzavarásának büntetében azért is törvénysértő, mert az intellektusa, mentális retardáltsága miatt tudata még eshetőlegesen sem fogta át, hogy a transzformátor-olaj leeresztése és eltulajdonítása révén közbiztonságot sértő bűncselekmény elkövetése is megvalósulhat. A cselekményeket követő öt év elteltével, az időközben törvénytisztelő polgár, rendezett családi életű I. rendű terhelt szabadságmegfosztással való büntetése egyébként is szükségtelen.

A Legfőbb Ügyészség BF.139/2015. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt a tényállást támadó részében törvényben kizártnak, egyebekben alaptalannak tartotta. Utalt arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban kötelezően irányadó tényállás felülmérlegelésére, a bizonyítékok újra értékelésére nincs lehetőség. A felülvizsgálati indítványnak a terhelt intellektusát, a terhelt elkövetéskori tudattartalmát vitató része valójában a jogerős ítéletben megállapított tényállás megalapozottságát sérelmezi, és az ebből levont jogkövetkeztetés helyességét támadja. Nem megalapozott az indítvány az elkövetési érték tekintetében sem és nem tévedett a másodfokú bíróság a törvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés alkalmazása során sem. Az I. rendű terhelt terhére rótt bűncselekményeket mindkét törvény azonos módon bünteti, míg az elbíráláskor hatályos (új) Btk. feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezései kedvezőbbek.

Téves az indítványnak a Btk. 370. § (2) bekezdés bb) pontjára hivatkozása, mivel az az üzletszerű elkövetést tartalmazza, amit az indítványozó maga sem vitatott.

Mindezekre figyelemmel a megtámadott határozatnak **az** I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartását indítványozta.

Az I. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében a közveszély színhelyén való elkövetéssel összefüggő álláspontját visszavonta, mivel ez a hivatkozás sajtóhibás jogszabály következménye volt. Egyebekben a felülvizsgálati indítványt fenntartotta.

Erre figyelemmel a Kúria a felülvizsgálati indítványnak a vagyon

elleni bűncselekmény ezen minősítő körülményével érdemben nem foglalkozott.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt - mivel azt nem az ügyész nyújtotta be a terhelt terhére - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen bírálta el. Ennek során a Be. 423. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően a felülvizsgálati indítványban megjelölt okokra volt figyelemmel; emellett tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt - és az indítványban nem hivatkozott egyéb - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is.

Ilyen eljárási szabálysértést azonban nem észlelt.

A felülvizsgálati indítványban megjelölt Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor, míg a b) pont alapján akkor, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítványban nem támadható.

Mindebből következően a Kúria a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van, és a felülvizsgálat során a vitatott jogkérdések kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el. A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye, az ügydöntő határozat megalapozottsága a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések körén kívül esik. A felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség a bizonyítékok eltérő értékelésére, további bizonyításra, és ez okból a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezésére sem.

Ezért az elkövető aktuális tudattartalmát, az elkövetési értékét vitató részében a felülvizsgálati indítvány törvényben kizárt, mivel az a bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét, és a tényállás megalapozottságát támadta.

Az elsőfokú bíróság ítéletének 5. oldalán tényként rögzíti, hogy **az** I. rendű terhelt nem szenvedett a cselekmény idején, illetve jelenleg sem az elmeműködés olyan kóros állapotában, amely képtelenné tette vagy korlátozta volna cselekménye

következményeinek felismerésében, illetőleg e felismerésnek megfelelő cselekvésben. Személyiségzavara, illetve alkalmazkodási zavara, mint pszichiátriai kórkép fennáll, ezzel kezelik, ez azonban korlátozó tényezőnek sem tekinthető az elbírált cselekményekkel kapcsolatban. A jogerős ítéleti tényállás nem tartalmaz arra vonatkozóan, semmilyen tény, adatot, ami arra utal, hogy az I. rendű terheltet intellektusa korlátozta volna abban, hogy magatartása következményeit, (a transzformátor-olaj leeresztéséből eredő következményeket) felismerje.

Megjegyzí a Kúria, hogy az ezzel kapcsolatos védői érveléssel az alapeljárásban a másodfokú bíróság ítéletének 11. oldalán már részletesen foglalkozott. Ily módon e körben a felülvizsgálati indítvány valójában a tényállás meg nem engedett támadása.

A Kúria a teljesség kedvéért utal arra, hogy a közérdekű üzem működésének megzavarása körébe tartoznak azok a dologrongálások is, amelyek a megrongált tárgy rendeltetése folytán alkalmasak arra, hogy a lakosság szükségleteinek kielégítésében zavarokat okozzanak. A bűncselekmény nyitott tényállású eredmény-bűncselekmény, bármilyen módon, bármilyen magatartással megvalósítható, amely alkalmas a jelentős mértékű megzavarásra. Ilyennek minősülhet valamely, a működéshez szükséges dolog ellopása, (a jogerős ítéleti tényállás szerint az olaj) leeresztése. Az elkövetői magatartás okozatos eredménye a működésben bekövetkezett jelentős mértékű zavar, ami függ a szolgáltatás kimaradásának időtartamától, illetőleg a szolgáltatást nélkülöző személyek körétől.

A szándékos elkövetésnek ugyanakkor feltétele, a jelentős mértékű zavar előrelátása. A bűncselekmény erre figyelemmel akkor valósul meg, ha az elkövető tisztában van a cselekményével és tudja, hogy az adott objektum közérdekű feladatokat lát el, és magatartása folytán tisztában van azzal, hogy a közérdekű üzem működésében jelentős mértékű zavar keletkezhet, ezt előre látja, ám ez iránt közömbös.

A felülvizsgálati eljárásban kötelezően irányadó tényállás szerint a terheltek által a rádióállomás telephelyétől 600 méterre lévő, áramellátást biztosító transzformátorból eltulajdonított olaj miatt - mivel a transzformátor oly mértékben lett zárlatos, hogy annak cseréje vált szükségessé - a rádióállomás működésében jelentős mértékű üzemzavart okozott az áramellátás hiánya, ezért az adás megghiúsult.

Az elkövetési értékkel összefüggő védői érvelés - amint azt a Legfőbb Ügyészség átiratában kifejtette - az eljárás bíróságok bizonyíték értékelését, ezen keresztül ugyancsak a tényállás megalapozottságát vitatta, ami a törvényben kizárt.

Alaptalan a felülvizsgálati indítvány a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára, azaz a törvénysértő minősítésre és törvénysértő joghátrány kiszabására vonatkozó részében.

A Kúria osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját abban, hogy az eljáró bíróság nem tévedett a törvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés alkalmazása során. A felülvizsgálati indítvány tévesen hivatkozott arra, hogy az 1978. évi IV. törvény 260. §-a kizárólag a bünszövetségben való, nem pedig a csoportos elkövetést tartalmazta minősítő körülményként.

Az 1978. évi IV. törvény 260. § (2) bekezdése ugyanis a csoportos elkövetést is büntetni rendelte 2-8 évig terjedő szabadságvesztéssel. Ehhez képest a Btk. 323. § (2) bekezdés a) pontja ugyanezen minősítő körülményt és ugyanezen büntetési tételt tartalmazza. Erre figyelemmel pedig a csoportos minősítés akár az elkövetéskori, akár az elbíráláskori Btk. alkalmazása esetén törvényes.

A Pécsi Törvényszék részletesen értékelte mindkét törvény rendelkezéseit, melyek folytán azt állapította meg, hogy az elbíráláskori Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége folytán enyhébbnek minősül.

Ugyanakkor a jogerős határozatban kiszabott büntetés önmagában nem, hanem csak akkor támadható, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, vagy a büntetőjog más szabályának megsértése miatt szabtak ki törvénysértő büntetést vagy alkalmaztak törvénysértő intézkedést. A büntetés törvényessége kérdésében pedig csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neve és mértéke a Büntető Törvénykönyv valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik (BH 2012.239.).

Mindebből következően a minősítés önmagában nem, csupán akkor képez felülvizsgálati okot, ha törvényes minősítés esetén a kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés törvénysértő. Ha a minősítés törvényes, és a kiszabott büntetés, és a büntetőjog más szabályának megsértésére sem került sor, a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában írt okból nincs lehetőség a jogerős határozat megváltoztatására.

A Kúria teljesség kedvéért megjegyzi, hogy a Btk. 2. §-ának téves alkalmazása csak abban az esetben minősül felülvizsgálati oknak, ha az kihatott a bűnösség megállapítására, vagy törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte (BH 2014.293.). Ilyen anyagi jogi törvénysértést azonban a Kúria a felülvizsgált ügyben nem állapított meg.

A jogszabály téves értelmezésén alapul a felülvizsgálati indítvány

3. oldal 3./ pontja szerinti azon érvelés, hogy a közbiztonságot sértő bűncselekményt a korábbi Btk., míg a vagyon elleni bűncselekményeket az elbíráláskor hatályban lévő új Btk. szerint kellett volna minősíteni.

A Btk. 2. § (1) és (2) bekezdése nem hagy kétséget afelől, hogy a bűncselekményt az elkövetése idejében hatályban lévő büntető törvény szerint kell fő szabályként elbírálni. Amennyiben a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.

Töretlen a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy a fenti törvényi rendelkezés alapján kizárt az elkövetéskori, illetőleg az elbíráláskori büntető törvény ún. kombinatív alkalmazása (BH. 2001.254. és BH. 2010.264.).

Alaptalan a felülvizsgálati indítvány minősítést támadó részének azon érvelése, mely szerint a tényállás 14. pontjára figyelemmel nem lehetett volna a cselekményt súlyosabban minősíteni.

A tényállás 14. pontja szerint **az** I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terhelték közösen valósították meg a tényállásban leírt cselekményt. Az állandó bírói gyakorlat szerint a természetes egységet, illetve a törvényi egységet (folytatólagosság) alkotó cselekmények egységes jogi értékelést vonnak maguk után: a minősítés ilyenkor általában a legsúlyosabban fenyegetett, illetve a hátrányosabb következményekkel járó rész-cselekményhez igazodik. Ennek pedig az az indoka, hogy a bűncselekmény-egységnek szükségszerűen kell magán viselni az alkotó elemeinek ismervét (BH 1993.72.).

Mindebből következik, hogy a folytatólagosan elkövetett bűncselekmény jogi minősítése egységesen a legsúlyosabban minősülő rész-cselekmény minősítéséhez igazodik mind a befejezettség, mind a kísérlet szempontjából (BH 1994.648.).

Nem vitás, hogy a három terhelt közös cselekményére figyelemmel a folytatólagos egységbe tartozó 14. tényállási pont minősül a legsúlyosabbnak a csoportos elkövetésre figyelemmel. Az eljáró bíróságok törvényesen minősítették ezen legsúlyosabb rész-cselekményre figyelemmel a közérdekű üzem működése megzavarásának büntetettét csoportosan elkövetettnek.

Végül a Kúria törvényben kizártnak találta a felülvizsgálati indítványnak a kiszabott joghátrányra vonatkozó érveit.

A büntetés kiszabása ugyanis önmagában a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti. Így az sem, hogy a bíróságok a büntetés kiszabása során

a Büntető Törvénykönyv erre vonatkozó rendelkezéseit, a súlyosító és enyhítő körülményeket, illetőleg az ezzel kapcsolatos elvi iránymutatásokat miként vették figyelembe (BH 2005.337.).

Mindezekre figyelemmel - nem találva alaposnak a felülvizsgálati indítványt - a megtámadott határozatokat **az** I. rendű terhelt tekintetében a Be. 426. § alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezésnek a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatnak pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja alapján nincs helye. Az ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Be. 421. § (3) bekezdése alapján mellőzheti.

Budapest, 2015. április 28.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Vaskuti András s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:
TóthLné
bíróági tisztviselő